

Bütçede İpin Ucu Kaçtı

2019 yılı Temmuz ayında 9.9 milyar TL fazla veren bütçe, bu yılın aynı döneminde 29.7 milyar TL açık verdi. Faiz dışı denge de benzer şekilde 17.6 milyar TL fazladan 21.2 milyar TL açığa döndü.

Böylece Ocak-Temmuz dönemi itibariyle bütçe açığı geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 102.6 artarak 139.1 milyar TL'ye yükseldi. 2020 yılı Bütçe Kanununda yılın tamamında bütçenin 140.1 milyar TL açık vereceği öngörülmüştü.

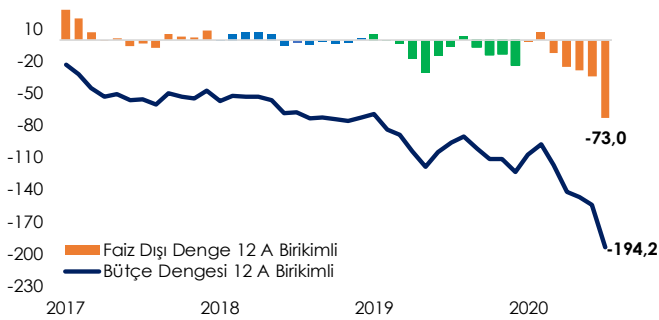
Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri

Mio TL	Oca-Tem 19	Oca-Tem 20	Değişim	Ger./Hedef
Bütçe Giderleri	565.100	681.087	20,5%	62,2%
Faiz Hariç Giderler	506.636	601.374	18,7%	62,9%
Faiz Giderleri	58.464	79.713	36,3%	57,4%
Bütçe Gelirleri	496.417	541.940	9,2%	56,7%
Vergi Gelirleri	366.065	411.962	12,5%	52,5%
Bütçe Dengesi	-68.682	-139.147	102,6%	100,2%
Faiz Dışı Denge	-10.219	-59.433	481,6%	-89,3%

Bütçe gelirleri ile cari, personel, yatırım ve transfer harcamaları farkını ifade eden faiz dışı denge bir önceki yılın Temmuz ayına göre yüzde 481.6 artarak 59.1 milyar TL oldu. Bir başka ifadeyle söyleyecek olursak bütçe gelirleri bütçenin temel giderlerini karşılayamıyor.

12 aylık birikimli bütçe açığı Temmuz'da 194.2 milyar TL'ye yükselirken, bütçe açığının milli gelire oranı bir önceki aya göre 9 puan artarak yüzde 4.4 oldu. Faiz dışı denge de benzer şekilde 73.0 milyar TL açık verirken açığın GSYH'ye oranı yüzde 1.6'ya yükseldi.

Bütçe Dengesi (milyar TL)

Ocak-temmuz döneminde giderler bir önceki yıla göre yüzde 20.5 artışla 681.1 milyar TL olurken, bütçe gelirleri yüzde 9.2 artışla 541.9 milyar TL bunun gerisinde kaldı. Enflasyon etkisini dikkate aldığımızda gelirlerin aynı dönemde yüzde 2.4 azaldığı, giderlerin ise yüzde 7.7 arttığını görmekteyiz. Vergi gelirleri ise yüzde 0.6 ile neredeyse değişim göstermemiş bulunuyor.

Bütçe Gelirleri

Vergi gelirleri Temmuz'da bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 30.3 artarken detayda özel tüketim vergisinin (ÖTV)

yüzde 80.5 ve dâhilde alınan KDV'nin yüzde 52.1 artması dikkat çekiyor. ÖTV'de motorlu taşıtlar, dayanıklı tüketim malları ile tütün mamullerinden alınan vergi gelirleri belirgin yükselirken, iktisadi faaliyetin normalleşmesiyle beraber beyana dayanan KDV gelirlerinin de arttığı görülüyor. İthalde alınan KDV de geçtiğimiz yılın Temmuz ayına göre yüzde 23.1 artış gösterdi.

Ocak-temmuz dönemi olarak değerlendirdiğimizde ise vergi gelirleri 2019 yılına göre yüzde 12.5 artarken, ÖTV'deki artış yüzde 29.2 ile bunun üzerinde oldu. Dâhilde alınan KDV yüzde 7.2 azalırken, ithalde alınan KDV yüzde 11.6 arttı. Faiz gelirleri, borçlanmada TÜFE'ye endeksli ihraçların ağırlığının da artmasıyla 4.6 milyar TL'den 21.6 milyar TL'ye yükseldi.

Bütçe Giderleri

Cari transferler altında izlenen KİT ve kamu bankaları görev zararları 2019 yılı Temmuz ayına göre yüzde 91.1 artarak 982.6 milyon TL'ye yükseldi.

Hazine yardımları 17.4 milyar TL'den 41.3 milyar TL'ye artış gösterirken, sağlık giderleri altındaki faturalı ödemelerin neredeyse 20 kat artarak 584.1 milyon TL'den 11.7 milyar TL'ye yükselmesi dikkat çekiyor. Sosyal güvenlik açığının finansmanı için aktarılan tutar ise yüzde 163.8 artarak 17.3 milyar TL oldu. Geçtiğimiz yıl 63.6 milyar TL olan tarımsal destekleme ödemeleri bu yılın aynı ayında 1.1 milyar TL olurken, faiz giderlerindeki artış yüzde 9.5 ile sınırlı kaldı.

Ocak-temmuz dönemi olarak değerlendirdiğimizde ise görev zararları 2019 yılına göre yüzde 37.4 artarken, sağlık giderlerindeki artış yüzde 41.3 oldu. Sosyal güvenlik açığının finansmanı için aktarılan tutar ise 27.3 milyar TL'den 53.7 milyar TL'ye yükseldi. Faiz giderleri ise 58.5 milyar TL'den 79.7 milyar TL'ye yüzde 36.3 artış gösterdi.

2020 yılı Bütçe Kanununa göre yılın tamamında 140.1 milyar TL açık vereceği öngörülen merkezi yönetim bütçesi Temmuz ayındaki 139.1 milyar açık ile bu sınıra gelmiş bulunuyor.

Mevcut harcama temposu dikkate alındığında yılın kalan aylarında normalleşme ile beraber vergi gelirlerinin toparlanacağına ilişkin olumlu beklentilere rağmen bütçenin yılı 200 milyar TL'nin üzerinde rekor bir açıkla kapatacağını düşünüyoruz.

Son açıklanan TCMB beklenti anketinde yıl sonu cari açık beklentisinin 17.3 milyar dolar olduğunu görmüştük. Dolayısıyla hem cari açık hem de yüksek bütçe açığı veren (ikiz açık) bir tablo ile karşı karşıyayız.

Bu durum Türkiye ekonomisinin kırılganlığını daha da görünür hale getiriyor.

* Bu dokümanda yer alan değerlendirmeler bilgilendirme amaçlı olup Cumhuriyet Halk Partisi yetkili kurullarından onaylanmış bağlayıcı politika metinleri değildir.